

Uzaktan Yükseköğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyanın Eğitim Boyutu Konusundaki Algıları ve Eğitim Amaçlı Sosyal Medya Kullanımlarının Belirlenmesi

Determining The Perceptions of Distant Higher Education Students on Educational Dimension of Social Media and Their Social Media Use for Educational Purposes

Öz

Bu çalışmanın amacı, uzaktan eğitim yoluyla eğitim alan öğrencilerin sosyal medyadan eğitim amaçlı olarak nasıl yararlandıklarını belirlemektir. Bu bağlamda Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi öğrencileri hedef kitle olarak belirlenmiş ve örnekleme 587 öğrenci dahil edilmiştir. Öğrencilerden veriler anket yöntemiyle toplanmıştır. Amaç kapsamında veri setine faktör analizi, tanımlayıcı ve ilişki analizler uygulanarak sonuçlar değerlendirilmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin sosyal medyayı daha çok iletişim ve sosyalleşme amaçlı kullandığı görülmektedir. Ancak, video ve metin türündeki Açıköğretim materyallerinin ve daha önceki sınavlarda sorulan soruların yoğun bir şekilde sosyal medya üzerinde paylaşılması nedeniyle öğrencilerin eğitimlerinin bir parçası olarak sosyal medyayı yoğun olarak kullandıkları da görülmektedir. Sonuç olarak, özellikle günlük olarak sosyal medyada harcanan zamanla sosyal medyanın eğitim boyutu hakkındaki algılar arasında anlamlı bir ilişki olduğu da söylenebilir.

Abstract

The purpose of this study is to determine how distance education students use social media for educational purposes. In this context, Atatürk University Open Faculty students were determined as the population, and 587 students were included in the sampling. Data from students were collected by questionnaire. Within the scope of the aim, factor analysis, descriptive and relational analyzes were applied to the data, and the results were evaluated. In general, it is seen that students use social media more for communication and socialization purposes. It is also seen that students use social media as a part of their education because video and text-type materials and questions asked in previous exams are shared intensively on social media. As a result, it can be said that there is a meaningful relationship between perceptions about the educational dimension of social media and the time spent on social media on a daily basis.

Giriş

Terim olarak sosyal medya, "kullanıcıların ağ teknolojilerini kullanarak etkileşimini sağlayan araç, hizmet ve uygulamaların bütünü" şeklinde ifade edilebilir. Bireylerin internet üzerinden birbirleri ile gerçekleştirdikleri paylaşımlar ya da diyaloglar genel olarak sosyal medyayı oluşturmaktadır. Facebook, Twitter, Instagram, Youtube vb. gibi çok sayıda sosyal medya uygulaması yaygın bir kullanıma sahiptir.

Yapılan araştırmalarda sosyal ağların kullanım amaçları olarak, aile ve arkadaşlarla iletişim kurma (Boyd ve Ellison, 2007: 213), bilgiye ulaşma (Park ve Kim, 2013: 25) ve eğlenme (Lin, Hoffman ve Borengasser, 2013: 40) ön plana çıkmaktadır.

Üstün Özen

Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi,
İ.İ.B.F., YBS,
ustunozen@gmail.com

Handan Çam

Dr. Öğr. Üyesi, Gümüşhane
Üniversitesi, İ.İ.B.F., YBS,
hcam@gumushane.edu.tr

Dilara Can

Atatürk Üniversitesi, YBS,
Yüksek Lisans Öğrencisi,
dilaracan@gmail.com

Özge Dönmez

Atatürk Üniversitesi, YBS,
Yüksek Lisans Öğrencisi,
ozgedonmez@gmail.com

Article Type / Makale Türü

Research Article / Araştırma Makalesi

Anahtar Kelimeler

Sosyal Medya, Eğitim, Youtube, Facebook,
Instagram

Keywords

Social Media, Education, Youtube, Facebook,
Instagram

JEL: I21, I23

Bilgilendirme

Bu çalışma 16-20 Ekim 2017 tarihlerinde gerçekleştirilen "4th International Management Information Systems Conferences" başlıklı kongrede sunulmuş olan bildirinin genişletilmiş ve gözden geçirilmiş halidir.

Submitted: 27 / 01 / 2018

Revised: 07 / 03 / 2018

Accepted: 22 / 03 / 2018

Sosyal medyanın öğrenen birey yaşamındaki etkisi düşünüldüğünde eğitim ortamlarını düzenleyenlerin bu etkiye kayıtsız kalması düşünülemez. Hem eğitimcilerin hem de planlayıcıların sosyal medya olanaklarını tanımaları ve öğretimi desteklemek ve zenginleştirmek amacıyla kullanmaları önemlidir. Bununla birlikte farklı araştırma desenleri ile sosyal medyanın kullanıldığı öğretim ortamlarına ilişkin verilerin toplanarak analiz edilmesi ve paylaşılması da uygulamaları geliştirmek açısından önemli görülmektedir (Sarsar ve diğerleri, 2015).

Bu bağlamda, her kesimden insanlar arasında bu kadar yaygın hale gelen sanal ortamın eğitim açısından kullanım düzeyini belirlemek gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu gereklilik doğrultusunda Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi öğrencilerinin sosyal medyayı kullanım amaçları ve öğrencilerin sosyal medyayı eğitim boyutu ile nasıl değerlendirdikleri belirlemek ve elde edilen sonuçlarla sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımında ortaya çıkan profili değerlendirmek çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışmada anakütle olarak Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi öğrencileri seçilmiştir. Açıköğretim öğrencileri, metin ve video formatındaki ders içeriklerine bir öğretim yönetim sistemi üzerinden elektronik olarak ulaşmakta, bu içerikleri yoğun bir şekilde sosyal medya üzerinden paylaşmakta ve oluşturdukları gruplarda tartışmaktadırlar. Bu yönüyle bakıldığında gerek eğitimin uzaktan eğitim yoluyla yapılması nedeniyle insanların sanal da olsa bir ortamda bir araya gelme istekleri, gerekse içeriklerin dijital formda sunulması nedeniyle sosyal medya kullanımının oldukça yaygın olduğu bir topluluk üzerinde araştırma yapıldığı söylenebilir.

Sosyal medyanın gelecekte de eğitim açısından oldukça önemli hale geleceği görülmektedir. En büyük avantajı olan her yaş grubuna hitap etmesi ve ücretsiz kullanım olanağı, bunun yanında aynı yaş gruplarını bir araya getirmesi, ayrıca esnek bir öğrenme platformu sunması sosyal medyayı eğitimde önemli bir noktaya taşımaktadır (Jones ve diğerleri, 2010: 777).

Yuen ve Yuen (2008) tarafından Tayvan'daki iki kamu üniversitesinde yüz yüze ders gören 67 öğrenci üzerinde yapılan çalışma, sosyal paylaşım sitelerinin tamamlayıcı bir araç olarak kullanıldığı sınıflarda, katılımcıların çoğunluğunun güçlü sosyal bağlılık duyguları geliştirdiğini ve öğrenme deneyimine ilişkin olumlu duygular yansıttığını ortaya koymuştur. Öğrencilerin büyük çoğunluğu, sosyal paylaşım sitesindeki derse ilişkin konuları tartıştıkları süreçte iletişimlerinin kolaylaştığını, işbirlikçi öğrenmelere fırsat bulduklarını, kendilerini bir topluluğa ait hissettiklerini, mesleki gelişimlerine katkıda bulduklarını ifade etmişlerdir.

Öztürk ve Akgün'ün (2013) 659 Eğitim Fakültesi öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırmaya göre sosyal paylaşım sitelerinin eğitsel bağlamda kullanılmasında düşük gelire sahip olan öğrencilerin görüşlerinin daha olumlu olduğu görülmüştür. Öztürk ve Akgün'ün (2012) diğer çalışmasında ise sosyal paylaşım sitelerinin üniversite eğitiminde kullanılması açısından öğrencilerin hazır olduklarını, bilgi kaynak paylaşımı, grup çalışması, öğretim materyallerinin paylaşılması konularında bu sitelerden yararlanmayı bekledikleri ortaya konulmaktadır.

Ajjan ve Harsthone (2008), sosyal ağların öğrencilerin öğrenmelerini artırdığı, okula ve derse karşı tutumlarını daha olumlu hale getirdiğini, derslerle daha kolay bütünleştiklerini ve böylece daha istekli hale geldiklerini belirtmektedir.

Stansbury 2011 yılında yapmış olduğu çalışmada okulda sosyal medya kullanımını; gerçek dünya uygulamalarını öğretimle birleştirme, diğer eğitimcilerle iletişim kurma, farklı kültürler arası paylaşım ve dil öğrenimi, uzaktan öğretim gibi farklı yönlerde toplamıştır.

Caraher and Braselman (2010), ABD'de 1000'den fazla üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırmada, öğrencilerin %64'ünün ayda en az bir kaç kez sınıf arkadaşlarıyla, ev ödevlerini yapmak ve ders çalışmak amacıyla sosyal medyada buluştuklarını ortaya koymuştur. Anderson ve diğerleri (2010) Kanada'da bir öğreticiden yardım almadan kendi başına öğrenen öğrencilerin sosyal medya kullanımını araştırmışlar ve öğrencilerin büyük çoğunluğunun eğitim amaçlı olarak yararlandıkları, ancak sosyal medya konusunda daha deneyimli olan öğrencilerin eğitim faaliyetlerinde sosyal medyayı destek unsuru olarak daha çok kullandıkları sonucuna varmışlardır. Öğrencilerin yaklaşık yarısının sosyal medyayı diğer arkadaşlarıyla işbirliğini desteklemek amacıyla kullandıkları da ayrıca ifade edilmektedir

Selwyn (2009), İngiltere'deki bir üniversitede 909 lisans öğrencisinin Facebook kullanımına yönelik olarak yaptığı araştırmada öğrencilerin yorum ve mesajları üzerinde analizler yapmış ve öğrencilerin bu platformda üniversite deneyimlerini yansıttıkları, pratik ve akademik bilgi paylaşımında buldukları, bununla birlikte çoğunlukla ironik, alaycı ve mizahi yorumlara yer verdikleri sonucuna varmıştır. Öğrencilerin derin öğretim faaliyetlerinden çok birbirlerine sosyal destek sağladıkları ve öğretim faaliyetlerini koordine ettikleri görülmüştür.

Madge ve diğerleri (2009) İngiltere'de lisans öğrencilerinin Facebook'u üniversite hayatına adaptasyonda "sosyal tutkal" olarak gördüklerini ortaya koymuştur. Öğrencilerin kişisel alanları ile öğrenme alanları arasında bir bölünme yaşadıkları, bu nedenle eğitimcilerin, iki alanı birleştirmek veya ayırmak için bireysel öğrenci tercihlerine hitap etmeleri gerektiğini savunmaktadırlar.

1. Yöntem

Araştırmada kullanılan veriler anket yöntemiyle elde edilmiştir. Anketteki sosyal medya ve eğitim ilişkisine ilişkin soruların hazırlanmasında Onyebuchi (2009) tarafından sosyal medyanın öğrenim ve öğretim süreçlerine etkisini belirleme amaçlı geliştirilen ölçekten yararlanılmıştır.

Örneklem hacmi 0,05 anlamlılık düzeyine tekabül eden $z=1.96$, $d(\text{duyarlılık})=0,05$ ve p ile $q=0,5$ alındığında uygun örneklem kütlesi 383 olarak hesaplanmıştır. Anket makaleyi hazırlayan öğretim üyeleri tarafından tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 600 öğrenciyle yüz yüze görüşülerek uygulanmıştır. Eksik ve hatalı olanlar elenerek 586 tanesi dikkate alınmıştır. Araştırmada kullanılan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Soruların birinci bölümü öğrencilerin demografik özelliklerini kapsayan 9 sorudan oluşmaktadır.

İkinci bölüm ise öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarını ölçmek amacıyla 5'li likert ölçeğine sahip 11 önermeden oluşmaktadır. Önermeler 1.Hiç, 2.Nadiren, 3. Arasına, 4.Sık sık, 5. Sürekli şeklindedir. İkinci bölümde ayrıca sosyal medyanın eğitim boyutu ile ilgili 12 değişken yer almaktadır. 5'li likertte hazırlanan bu değişkenler, 1.Hiç katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Kararsızım, 4. Katılıyorum, 5. Tamamen katılıyorum şeklindedir. Verilerin analizinde tanımlayıcı analizler, faktör analizi ve ki-kare bağımsızlık analizi kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamını Atatürk Üniversitesinde Açıköğretimde okuyan öğrenciler oluşturdukları için çalışma tüm öğrencilere ve diğer Açıköğretim öğrencilerine genellenemez.

2. Bulgular

2.1. Demografik Bulgular

Tablo 1'de görüldüğü üzere, öğrencilerin %61,3'ü başka bir lisans programı mezunu, %54,2'si internete işyerinden bağlanmakta, %54,5'i de İnternete bağlanırken tablet kullanmaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Frekans(f)	Yüzde(%)	Yaş	Frekans(f)	Yüzde(%)
Erkek	335	57,1	17-21	49	8,3
Kadın	251	42,8	22-25	181	30,8
			26 ve üzeri	356	60,6
Eğitim	Frekans(f)	Yüzde(%)	Bağlantı Yeri	Frekans(f)	Yüzde (%)
Önlisans	154	26,2	Ev	154	26,2
Lisans	360	61,3	Kafe	42	7,2
Lisansüstü	72	12,3	İşyeri	318	54,2
			Okul	6	1,0
İnt. Bağlantı Aracı	Frekans(f)	Yüzde(%)	Yurt	2	0,4
Tablet	320	54,5	Diğer	65	11,1
Kişisel bilgisayar	236	40,2			
Telefon	3	0,5			
Diğer	28	4,8			

Öğrencilerin çoğunluğu sosyal medya denildiği zaman ilk akıllarına gelen algının iletişim kurmak olduğunu belirtmişlerdir. Diğer taraftan öğrencilerin %26,4'ü sosyal medya denilince

akıllarına ilk gelen ilk şeyin sosyalleşme olduğunu söylemişlerdir. Açıköğretim öğrencileri en çok Facebook'u arkasından Youtube'u ve peşi sıra Instagram'ı kullanmaktadır. Öğrenciler gün içerisinde en fazla 1-2 saat sosyal medyada zaman harcadıklarını belirtmişlerdir. Fakat eğitim amaçlı sosyal medyayı 1 saatten daha az zaman diliminde kullandıkları görülmüştür.

Tablo 2. Açıköğretim Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Düzeyleri

Sosyal medya denildiği zaman aklınıza ilk ne geliyor?					
Sosyalleşme	155	Paylaşım	121	İletişim	198
Eğlence	45	Oyun	34	Bilgi Kirliliği	24
Zaman Kaybı	4	Diğer	6		
Aktif olarak hangi sosyal medya ortamını kullanıyorsunuz?					
Facebook	443	Linkedin	60	İnstagram	246
Twitter	164	Youtube	285	Diğer	25
Gün içerisinde sosyal medyada ne kadar zaman harcıyorsunuz?					
1 saatten az	148	3-4 saat	137		
1-2 saat	237	4'den fazla	65		
Sosyal medyada eğitim için ne kadar vakit harcıyorsunuz?					
1 saatten az	279	3-4 saat	49		
1-2 saat	224	4'den fazla	35		

2.2. Güvenilirlik, Tanımlayıcı ve Faktör Analizleri Sonuçları

Araştırmada ölçeğin güvenilirliğini analiz etmek için iç tutarlılık analizi metotlarından biri olan Cronbach Alfa Katsayısı kullanılacaktır. Cronbach Alfa Katsayısı iç tutarlılık analiz türlerinin en çok kullanılan metodudur. İçsel tutarlılığı ölçmede en çok kullanılan bu metotta, 0 ile 1 arası değerler alan Cronbach Alfa değerinin en az 0,70 ve üstü olması istenmektedir (Altunışık ve diğ., 2005). Araştırmanın modeline dahil edilen değişkenlerin genel Cronbach Alfa katsayısı 0,913 olarak bulunmuştur ve bu katsayı ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır.

Faktör analizinde sonuçlar değerlendirildiğinde ölçek yapısının uygunluğunu belirlemek amacıyla ve verilerin birbiri ile ilişkili olduğunu ortaya koymak için Bartlett sınaması ve ayrıca örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğunu sınavan Kaiser Mayer Olkin (KMO) ölçütlerine bakılmıştır (Büyüköztürk, 2007). Sosyal medyanın kullanım amaçları başlığı altında toplanan değişkenler 3 faktöre ayrılmıştır ve Bartlett Değeri;1836,539 P: 0,000 ve KMO: 0,884 şeklinde hesaplanan istatistiklerin faktör analizi çalışmasına uygun olduğu görülmektedir. Sosyal medyanın eğitim boyutu başlığı altında toplanan değişkenler 1 faktör de toplanmış ve Bartlett Değeri:5914,908; P: 0,000 ve KMO: 0,935 şeklinde hesaplanan istatistiklerin faktör analizi çalışmasına uygun olduğu görülmektedir.

Bunun yanında değişkenlerin yük dağılımında faktör yükünün en az 0,40 olması istenmektedir (Hink, 1998). Tablo 2 incelendiğinde Kazanımlara, içeriğe, eğitim durumlarına ve sınav durumlarına ait açımlayıcı faktör analizi sonuçlarında değişkenlerin özdeğer ve yüklerinin istenen düzeylerde olduğu görülmektedir. Betimleyici analizlerde kullanılan değişkenlerin ölçülenmesinde kullanılan likert aralığında her bir maddeye ait aralıkların eşit olduğu düşünülerek, 1,00-1,80 (çok zayıf), 1,81-2,60 (zayıf), 2,61-3,40 (orta), 3,41-4,20 (güçlü) ve 4,21-5,00 (çok güçlü) puan aralıkları belirlenmiştir.

Tablo 3. Sosyal Medyanın Kullanım Amaçları ve Eğitim Boyutuna Yönelik Değişkenlerin Tanımlayıcı ve Faktör Analiz Sonuçları

Değişken	Ortalama	Faktör Yüğü	Cronbach
Sosyal Medyayı Kullanım Amacıyla İlgili Faktörler			
Faktör 1: Ders Amaçlı			0,926
S2-Verilen ödevleri sınıf arkadaşlarımla yapmak için	2,25	0,811	
S5-Derslerimle ilgili olarak sınıf arkadaşlarımla iletişim kurmak için	2,85	0,761	
S7-Problemlerimle ilgili olarak yardım istemek için	2,83	0,491	
S10-Hocalarımla iletişim kurmak için	2,30	0,702	
S12-Araştırma/ödevlerimde destek almak için	3,26	0,639	

Faktör 2: Gündelik, genel amaçlı			0,856
S6-Uzaktaki yakınlarımla (ebeveyn/kardeş/kuzen vb.) iletişim kurmak için	3,40	0,617	
S8-Dosya (resim, belge vb.) göndermek/ almak için	3,97	0,803	
S9-Gündemi takip etmek için	3,62	0,776	
Faktör 3: Arkadaşlık kurmak için		0,604	0,789
S3-Aynı ilgi alanlarını paylaşan arkadaşlar bulmak için	2,52	0,555	
S4-Karşı cinsten arkadaşlıklar kurmak için	1,45	0,909	
Sosyal Medyanın Eğitim Boyutu İle İlgili Faktörler			
Faktör 1: Eğitim Açısından Faydaları			0,952
S13-Sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımını faydalı buluyorum.	3,41	0,803	
S14-Sosyal medya kullanımı eğitimimde iyi notlar almama sağlıyor.	3,27	0,853	
S15-Sosyal medyayı kullanmam ödevimi daha çabuk bitirmemi sağlıyor.	3,18	0,828	
S16-Geleneksel eğitim yöntemlerine ilave olarak sosyal medyanın öğretim etkinliklerinde kullanımını faydalı buluyorum.	3,10	0,741	
S17-Derslerimize giren öğretim görevlileri ile sosyal medya üzerinden etkileşimin başarıma katkısı olacağını düşünüyorum.	3,06	0,821	
S19-Fakülte derslerinin sosyal medya aracılığıyla takip edilmesinin başarı düzeyini olumlu etkileyeceğini düşünüyorum.	3,16	0,783	
S20-Sosyal medyaya erişimin üniversite kampüslerinde kısıtlanmasının başarı düzeyini olumlu yönde etkileyeceğini düşünüyorum.	3,37	0,877	
S21-Ders içerikli bilgilerin sürekli paylaşılmasından dolayı sosyal medyayı vazgeçilmez bir paylaşım platformu olarak görüyorum.	3,55	0,827	
S23-Sosyal medya araçlarının kullanımı derslerimi daha iyi pekiştirmemi sağlıyor.	3,50	0,842	
S24-Sosyal medya araçları bir proje kapsamında grup arkadaşlarımla her yerden iletişim kurabilmemi sağlıyor.	3,42	0,824	
S25-Derslerimde kullanabileceğim sesli, görüntülü ve yazılı materyallere sosyal medya üzerinden ulaşabilirim	3,57	0,814	

Sosyal medyayı kullanım amaçları genel başlığı altındaki değişkenler kendi içinde üç faktöre ayrılmıştır. Bu faktörlerin içeriğindeki değişkenler incelendiğinde 1. Faktöre ders amaçlı kullanım 2. Faktöre gündelik yani genel amaçlı kullanım 3. Faktöre ise arkadaşlık kurma amaçlı kullanım şeklinde adlandırma yapılmıştır. Faktörlerin katılım oranları dikkate alındığında ortalamalar incelenmiştir. Bu değerler tablo 3'de görülmektedir. Tablo 3'de öğrencilerin sosyal medyayı kullanım amaçlarına yönelik yapılan araştırmada, ders amaçlı sosyal medyanın çok kullanılmadığı belirlenmiştir. Genelde öğrenciler sosyal medyayı gündemi takip etmek, iletişim kurmak ve resim, dosya gibi dokümanları paylaşmak için kullandığını teyit etmiştir. Katılımcıların değişkenlere verdikleri ortalama değerler dikkate alındığında örnekleme dahil olan kütle sosyal medyayı arkadaşlık kurmak için de kullanmadığını belirtmektedir.

Tablo 4. Sosyal Medyanın Eğitim Boyutuna Yönelik Ki-Kare Bağımsızlık Analiz Sonuçları

S21-Ders içerikli bilgilerin sürekli paylaşılmasından dolayı sosyal medyayı vazgeçilmez bir paylaşım platformu olarak görüyorum. Chi-square=30,917 P=0,002						
Sosyal Medyada Eğitim İçin Ne Kadar Vakit Harcıyorsunuz?	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	TOPLAM
1 saatten az	29	0	65	125	30	279
1-2 saat	15	13	25	129	42	224
3-4 saat	5	2	14	24	4	49
4 saatten fazla	1	2	4	16	11	34
S23-Sosyal medya araçlarının kullanımı derslerimi daha iyi pekiştirmemi sağlıyor. Chi-square=31,418 P=0,002						
Sosyal Medyada Eğitim İçin Ne Kadar Vakit Harcıyorsunuz?	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	TOPLAM
1 saatten az	28	39	56	120	36	279
1-2 saat	21	19	29	112	43	224
3-4 saat	5	0	13	26	5	49
4 saatten fazla	1	3	4	14	12	34
S25-Derslerimde kullanabileceğim sesli, görüntülü ve yazılı materyallere sosyal medya üzerinden ulaşabilirim. Chi-square=35,530 P=0,000						

Sosyal Medyada Eğitim İçin Ne Kadar Vakit Harcıyorsunuz?	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	TOPLAM
1 saatten az	33	33	53	122	38	279
1-2 saat	13	16	28	117	50	224
3-4 saat	4	1	12	28	4	49
4 saatten fazla	1	3	3	15	12	34

Sosyal medyanın eğitim boyutuna yönelik öğrencilerin algıları ile sosyal medyada geçirdikleri zaman arasında bir ilişki kurulmaya çalışılmıştır. Bu amaca yönelik yapılan ki-kare bağımsızlık testi sonuçları Tablo 4’de görülmektedir. Sosyal medyanın eğitim boyutunda yer alan tüm değişkenlere dair yapılan ki-kare testinde tüm değişkenlerin test sonuçları anlamlı farklılıklar ortaya koymuştur. Bunlar arasında sadece ortalaması 3,5’in üstünde olan değişkenlerin değerleri tabloya koyulmuştur. Tablo 4 incelendiğinde sosyal medyada 1 saatten az zaman harcayan 125 kişi ders içerikli bilgilerin sürekli paylaşılmasından dolayı sosyal medyayı vazgeçilmez bir paylaşım platformu olarak görüyorum algısına katılırken 65 kişi kararsız kalmış 29 kişi ise kesinlikle bu düşünceye katılmadığını belirtmiştir. Diğer saat dilimleri incelendiğinde ise genel olarak öğrencilerin bu kanıya katıldığı görülmektedir. Sosyal medyayı eğitim amaçlı kullanan öğrencilerin çoğunluğu sosyal medya araçlarının eğitimlerini pekiştirdiği noktada farklı sayıda ama genelde katılma derecesinde cevaplar vermiştir. Ayrıca derslere ait materyallere sosyal medya ağı üzerinden ulaşıldıklarını de belirtmişlerdir.

Tablo 5. Sosyal Medyayı Kullanım Amaçlarına Yönelik Ki-Kare Bağımsızlık Analiz Sonuçları

Gün içerisinde sosyal medyada ne kadar vakit harcıyorsunuz?	S2- Verilen ödevleri sınıf arkadaşlarımla yapmak için Chi-square=29,269 p=0,004					
	Hiç	Nadiren	Arasıra	Sık sık	Sürekli	TOPLAM
1 saatten az	79	27	26	9	7	148
1-2 saat	83	49	68	26	11	237
3-4 saat	48	22	36	18	13	137
4 saatten fazla	23	16	10	7	8	64
S5-Derslerimle ilgili olarak sınıf arkadaşlarımla iletişim kurmak için Chi-square=30,917 P=0,002						
Gün içerisinde sosyal medyada ne kadar vakit harcıyorsunuz?	Hiç	Nadiren	Arasıra	Sık sık	Sürekli	TOPLAM
1 saatten az	51	26	37	20	14	148
1-2 saat	40	50	71	47	29	237
3-4 saat	21	25	32	39	20	137
4 saatten fazla	10	11	18	14	11	64
S7-Problemlerimle ilgili olarak yardım istemek için Chi-square=30,917 P=0,002						
Gün içerisinde sosyal medyada ne kadar vakit harcıyorsunuz?	Hiç	Nadiren	Arasıra	Sık sık	Sürekli	TOPLAM
1 saatten az	51	24	41	21	11	148
1-2 saat	40	56	75	40	26	237
3-4 saat	16	31	35	36	19	137
4 saatten fazla	8	9	19	13	15	64
S10-Hocalarımla iletişim kurmak için Chi-square=35,388 P=0,000						
Gün içerisinde sosyal medyada ne kadar vakit harcıyorsunuz?	Hiç	Nadiren	Arasıra	Sık sık	Sürekli	TOPLAM
1 saatten az	69	39	20	13	7	148
1-2 saat	74	71	45	26	21	237
3-4 saat	34	47	28	24	4	137
4 saatten fazla	15	16	19	6	8	64
S12-Araştırma/ödevlerimde destek almak için Chi-square=22,952 P=0,020						
Gün içerisinde sosyal medyada ne kadar vakit harcıyorsunuz?	Hiç	Nadiren	Arasıra	Sık sık	Sürekli	TOPLAM
1 saatten az	31	27	33	31	26	148
1-2 saat	19	48	58	63	49	237
3-4 saat	14	16	33	41	33	137
4 saatten fazla	7	10	17	13	17	64

Gün içerisinde sosyal medyada 1 ve 4 saatten fazla zaman harcayan Açıköğretim öğrencilerinin sosyal medyayı kullanım amaçları arasında bir ilişki kurmak için ki-kare bağımsızlık testi

yapılmıştır. Yapılan testin sonuçları tablo 5’de gösterilmektedir. Sonuçlar incelendiğinde gün içerisinde sosyal medyada 1-2 saat zaman geçiren öğrencilerin çoğunluğu verilen ödevleri arkadaşları ile yapmak için sosyal medyayı hiç kullanmadığını belirtirken diğer saat dilimlerinde sosyal medyada zaman geçirenlerin çoğu ise nadiren ve hiç ödev amaçlı sosyal medyayı kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Genel olarak değişkenlerin ilişki testi incelendiğinde sosyal medya direkt ödev yapmak için değil ödevlere yardımcı olabilecek kişilerle iletişim kurmak için kullanılmaktadır.

Sonuç ve Değerlendirme

Sosyal medya Türkiye ve Dünya’da en yaygın kullanılan iletişim araçlarının arasında yer almaktadır. İnsanlar bu platformu hem bilgi paylaşımı hem de eğitim amaçlı kullanmaktadır. Araştırmanın amacı sosyal medyanın en yaygın kullanıcıları olan yüksek öğretim öğrencilerinin bu iletişim aracını eğitim boyutuyla nasıl kullandıklarını tespit etmektir. Çalışmanın anakütlesi Atatürk Üniversitesinin Açıköğretim Fakültesi Uzaktan eğitim öğrencileridir. Yaklaşık 200.000 öğrencinin eğitim gördüğü Üniversitede bu öğrencilerin sosyal medyayı eğitim amaçlı kullandıkları ve birbirleriyle bu platform üzerinden ders içerikleriyle ilgili bilgi paylaşımında buldukları tespit edilmiştir. Bu yönüyle sosyal medya uzaktan eğitim gören öğrencileri hem birbirine yakınlaştırarak ortak bir dil kullanmalarını sağlamış hem de eğitim boyutunda uzaktan aldıkları eğitimi örgün eğitime yaklaştırmıştır. Öğrencilerin yaklaşık günde 1-2 saatlerini sosyal medyada geçirdiklerini ve bu sürenin 1 saate yakını eğitim amaçlı ve bilgi paylaşarak geçirdikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin çoğunun çalışan kişiler olduğu ve facebook, youtube ve instagramı yoğun bir şekilde kullandıkları görülmüştür. Kullanıcıların sosyal medyayı daha çok iletişim kurmak ve sosyalleşmek için kullandıkları görülmüştür, fakat arkadaşlık kurmak amaçlı bu platformu çok tercih etmedikleri görülmektedir. Ders amaçlı kullanım faktörü ortalamaları, öğrencilerin ders içeriklerini ve notlarını yoğun bir şekilde sosyal medya aracılığı ile paylaştığını göstermektedir. Bu bağlamda eğitim veren kurumların öğrencilerin bu yönelimini dikkate alarak okul genelinde ortak bilgi paylaşımı sağlayacak yeni uygulamalar üzerine gitmelerinin eğitimi olumlu etkileyeceği düşünülmektedir. Çünkü öğrencilerin çoğu sosyal medyanın eğitim boyutunda faydalı olduğu konusunda hemfikirdir. Her eğitim kurumu kendi öğrencilerinin bulunduğu bir sosyal medya platformu oluşturarak öğrencilerinin bu platformda hem bilgi paylaşımı amaçlı hem de sosyalleşme amaçlı buluşmalarını sağlayabilir. Atatürk üniversitesi uzaktan eğitim öğrencileri yapılan ilişki analizler sonucunda ders içerikli paylaşımlar için sosyal medyayı vazgeçilmez bulmaktadır ve bu paylaşımların derslerine olumlu yönde bir yansıması olduğunu belirtmektedirler. Ayrıca öğrenciler yazılı olmayan yani video görüntü vb. ders içerikli bilgileri de sosyal medya vasıtasıyla paylaşarak birbirlerine yardımcı olduklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler dersler konusunda problem yaşadıklarında hem hocalarından hem de arkadaşlarından sosyal medya ile iletişim kurarak yardım alabildiklerini ayrıca vurgulamaktadırlar. Yapılan analizler ve görüşmelerden, uzaktan eğitim öğrencileri sosyal medya sayesinde arkadaşlarını isimleriyle birebir tanıyarak sosyal ortamlarını geliştirmekte bu sayede örgün eğitimde olduğu gibi bilgi ve materyal paylaşımını bu ortamlar sayesinde oldukça faal bir şekilde kullanmaktadırlar. Çalışmada farklı değişkenler arasında da ilişki analizler yapılarak başka bulgulara ulaşılabilir. Ayrıca çalışmada kullanılan ölçek eğitim boyutu ile daha da genişletilerek yeni bulgulara ulaşılabilir. Çalışma da yer alan öğrenim boyutu ayrıca farklı değişkenlerle incelenerek farklı çalışmalar türetilebilir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi uzaktan eğitim öğrencileri üzerinde yapıldığı için tüm uzaktan eğitim öğrencilerine genellenemez.

Kaynakça

- Ajjan, H. & Hartshorne, R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt web 2.0 technologies: Theory and empirical tests, *Internet and Higher Education*, 11, 71-80.
- Altunışık, R., Coskun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Sakarya: Sakarya Kitabevi

- Anderson, T., Poellhuber, B., & McKerlich, R. (2010). Self-paced learners meet social software: An exploration of learners' attitudes, expectations and experience. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 13(3).
- Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of ComputerMediated Communication*, 13(1), 210-230.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Handbook for social science data analysis*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Caraher, K., & Braselman, M. (2010). The 2010 21st-Century Campus Report: Campus 2.0. 2010 CDW Government LLC. Retrieved July 26, 2010 from <http://webobjects.cdw.com/webobjects/media/pdf/newsroom/CDWG-21st-Century-Campus-Report-0710.pdf>, (05.05.2017)
- Hinkin, T. R. (1998). A brief tutorial on the development of measures for use in survey questionnaires. *Organizational Research Methods*, 1(1): 104-121
- Hung, H. T., & Yuen, S. C. Y. (2010). Educational use of social networking technology in higher education. *Teaching in higher education*, 15(6), 703-714.
- Jones, N., Blackey, H., Fitzgibbon, K., & Chew, E. (2010). Get out of MySpace!. *Computers & Education*, 54(3), 776-782.
- Lenhart, A., Purcell, K., Smith, A., & Zickuhr, K. (2010). Social Media & Mobile Internet Use among Teens and Young Adults. Millennials. *Pew internet & American life project*.
- Lin, M.F.G., Hoffman, E.S. & Borengasser, C. (2013). Is social media too social for class? A case study of Twitter use. *TechTrends*, 57(2), 39-45.
- Madge, C., Meek, J., Wellens, J., & Hooley, T. (2009). Facebook, social integration and informal learning at university: 'It is more for socialising and talking to friends about work than for actually doing work'. *Learning, Media and Technology*, 34(2), 141-155.
- Onyebuchi, E. E., (2009) Making Sense of Web 2.0 Technology: Do European Students Use The Social Media Applications For Educational Goals?, Master's Thesis in Communication Studies, http://essay.utwente.nl/59499/1/scriptie_E_Eze.pdf,
- Öztürk, M., & Akgün, Ö. E. (2012). Üniversite öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerini kullanma amaçları ve bu sitelerin eğitimlerinde kullanılması ile ilgili görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 49-67.
- Öztürk, M., & Akgün, Ö. E. (2013). Üniversite öğrencilerinin sosyal paylaşım siteleriyle ilgili görüşlerinin demografik özellikleri açısından incelenmesi.
- Park, C.H. & Kim, Y.J. (2013). Intensity of social network use by involvement: A study of young Chinese users. *International Journal of Business and Management*, 8(6), 22-33.
- Sarsar, F., Başbay, M., & Başbay, A. (2015). Öğrenme-öğretme sürecinde sosyal medya kullanımı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).
- Stansbury, M. (2011). Ten ways schools are using social media effectively. *eSchool News*. <http://www.eschoolnews.com/2011/10/21/ten-ways-schools-are-using-social-media-effectively/3/>, Retrieved on June, 6, 2013.
- Selwyn, N. (2009). Faceworking: exploring students' education-related use of Facebook. *Learning, Media and Technology*, 34(2), 157-174.

EXTENDED ABSTRACT

Aim and Scope: Shares or dialogues that individuals perform with each other over the Internet generally constitute social media. Numerous social media applications like Facebook, Twitter, Instagram, Youtube have widespread use. The purpose of this study is to determine how distance education students use social media for educational purposes. In this context, Atatürk University Open Faculty students were determined as the population, and 587 students were included in the sampling.

Methods: The data used in the research were obtained by questionnaire method. The scale (the effect of social media on learning and teaching processes) developed by Onyebuchi was used in the preparation of the questions on social media and educational relations.

The sample volume was calculated as the appropriate sample size of 383 when $z = 1.96$, d (sensitivity) = 0,05 and p and $q = 0,5$ corresponding to significance level 0.05. The questionnaire was administered face-to-face with 600 students selected by random sampling method by the lecturers who prepared the article. Missing and incorrect questionnaires were eliminated and 586 were taken into consideration. Araştırmada kullanılan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Soruların birinci bölümü öğrencilerin demografik özelliklerini kapsayan 9 sorudan oluşmaktadır.

The survey form used in the research consists of two parts. The first part of the question consists of 9 questions covering the demographic characteristics of the students.

The second part consists of 11 items with a 5-point Likert scale in order to measure students' use of social media. Suggestions 1. No, 2. Seldom, 3. Intermediate, 4. Frequently, 5. Continuous. The second part also contains 12 variables related to the educational dimension of social media. These variables, prepared in 5-point Likert, 1. I do not participate, 2. I do not participate, 3. Undecided, 4. I participate, 5. I agree completely. In the analysis of the data, descriptive analyzes, factor analysis and chi-square independence analysis were used. The study can not be generalized to all students and other open education students as they constitute the students who study at Ataturk University in the scope of the research.

Findings: The Cronbach Alpha Coefficient, one of the internal consistency analysis methods, was used to analyze the reliability of the scale. The general Cronbach Alpha coefficient of the variables included in the study's model was found to be 0,913 and this coefficient indicates that the scale is very reliable.

In the factor analysis, the Bartlett test was conducted to determine the appropriateness of the scale structure when evaluating the results and to show that the data relate to each other.

We also looked at the Kaiser Mayer Olkin (KMO) criteria, which tests that sample size is sufficient for factor analysis.

Factors collected under the heading of social media use are divided into 3 factors and it is seen that the statistics calculated as Bartlett Value 1836,539 P: 0,000 and KMO: 0,884 are suitable for factor analysis study. Variables collected under the title of educational dimension of social media were collected in 1 factor and Bartlett Value: 5914,908; P: 0,000 and KMO: 0,935 were found to be appropriate for the factor analysis study.

Conclusion: . It has been determined that the students spend 1-2 hours a day in social media and they spend about 1 hour in training and sharing information.

It has been seen that most of the students are working people and use facebook, YouTube and instagram extensively. It has been seen that users use social media to communicate and socialize more. However, it has been determined that they do not prefer this platform for friendship. Average use of course use factors indicates that students share their course content and grades intensively via social media. In this context, it is considered that educational institutions will have a positive effect on their education by taking into consideration the orientation of the students and going to new applications which will provide common information sharing throughout the school. it can be said that there is a meaningful relationship between perceptions about the educational dimension of social media and the time spent on social media on a daily basis.